

Анна ЛЯШЕНКО, редактор напряму

МНМА ТА ЗАПАСИ: ПОРЯДОК ВИБУТТЯ

Для державного сектора встановлено єдині вимоги до відображення в бухобліку операцій із придбання, використання та списання активів та запасів. Тому незалежно від профілю бюджетна установа має провадити свою діяльність лише згідно із чинним законодавством. У консультації розглянемо порядок списання малоцінних необоротних матеріальних активів (далі – МНМА) та запасів бюджетних установ.

Нормативна база

Основним документом, що визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні, є Закон від 16.07.99 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996).

МНМА

Списання об'єктів державної власності, якими є об'єкти незавершеного будівництва (незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи), матеріальні активи, що відповідно до законодавства визнаються основними фондами (засобами), іншими необоротними матеріальними активами, здійснюється на підставі Порядку, затвердженого постановою КМУ від 08.11.07 р. № 1314 (далі – Порядок № 1314).

Методологічні засади формування в бухобліку та розкриття у фінзвітності інформації про основні засоби (далі – ОЗ), інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи визначені в НП(С)БОДС 121 «Основні засоби» та Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектора, затверджених наказом Мінфіну від 23.01.15 р. № 11 (далі – Наказ № 11, Методичні рекомендації ОЗ).

Запаси

Методологічні засади формування в бухобліку інформації про запаси і розкриття відповідної інформації у фінзвітності визначені в НП(С)БОДС 123 «Запаси», а більш детально пояснюють порядок застосування цього стандарту Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів

суб'єктів державного сектора, затверджені Наказом № 11 (далі – Методичні рекомендації запасів).

Прийняття рішення про списання та його погодження

МНМА

Для визначення непридатності ОЗ **комісія**, призначена керівником суб'єкта держсектора (п. 4 розд. VIII НП(С)БОДС 121):

- здійснює безпосередній огляд об'єкта, що підлягає списанню;
- встановлює причини невідповідності критеріям активу;
- визначає осіб, із вини яких відбулося передчасне вибуття ОЗ з експлуатації, вносить пропозиції щодо їх відповідальності;
- визначає можливість продажу (передачі) об'єкта іншим підприємствам, організаціям та установам або використання окремих вузлів, деталей, матеріалів, що можуть бути отримані при демонтажі, розбиранні (ліквідації) ОЗ, встановлює їх кількість і вартість;
- складає і підписує акти про списання ОЗ.

В актах про списання наводяться дані, що характеризують об'єкти ОЗ: найменування об'єкта, інвентарний (номенклатурний) номер, початок експлуатації об'єкта, первісна (переоцінена) вартість, сума нарахованого зносу, коротка характеристика об'єкта, причини вибуття тощо. При списанні ОЗ, які вибувають у результаті аварії, до акта додається копія акта про аварію, у разі стихійного лиха – інформація про його обставини (п. 5 розд. VIII НП(С)БОДС 121).

Складені комісією акти про списання майна відображаються в бухобліку після їх затвердження

керівником бюджетної установи, якому надано повноваження щодо управління об'єктами комунальної власності відповідної ради.

Якщо вартість майна, що підлягає списанню, вище встановленого граничного розміру, затвердженого рішенням відповідної ради, воно списується лише після прийняття такого рішення на пленарних засіданнях відповідної ради. При цьому майно, яке є:

- державною власністю, списується з дотриманням вимог Порядку № 1314;
- комунальною власністю – згідно із Законом від 21.05.97 р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні».

Зверніть увагу: усі вузли, деталі, матеріали та агрегати розібраного та демонтованого обладнання, придатні для ремонту іншого обладнання чи подальшого використання, а також матеріали, отримані внаслідок списання ОЗ, оприбутковуються з відображенням на рахунках бухгалтеру запасів. ОЗ, отримані в результаті списання майна, оприбутковуються з відображенням на рахунках бухгалтеру ОЗ.

Непридатні для використання вузли, деталі, матеріали та агрегати оприбутковуються як вторинна сировина (металобрухт тощо).

Оцінка придатних вузлів, деталей, матеріалів та агрегатів, отриманих при списанні ОЗ, проводиться згідно з п. 15 розд. II Методрекомендацій запасів (п. 9 розд. VIII НП(С)БОДС 121).

При вибутті об'єкта ОЗ із балансу списуються його первісна (переоцінена) та балансова вартість, а також сума накопиченого зносу (п. 11 розд. VIII НП(С)БОДС 121).

Запаси

Комісія, на яку покладено обов'язки щодо оприбуткування та списання запасів по закладу, на підставі звітів про використання запасів, поданих матеріально відповідальними особами, складає акт про списання запасів. Списані запаси відображаються в бухгалтері після затвердження актів керівником бюджетної установи.

Увага! Вибуття запасів оцінюється лише тим методом, який визначений у наказі про облікову політику установи та застосовується для всіх одиниць обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання (п. 32, 33 Методрекомендацій запасів):

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;

- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО).

Запаси, які відпускаються, та послуги, що виконуються для спеціальних замовлень і проектів, а також запаси, які не замінюють один одного, оцінюються за ідентифікованою собівартістю (п. 34 Методрекомендацій запасів).

Документальне оформлення

МНМА

Відповідно до Порядку складання типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектора, затвердженого наказом Мініну 13.09.16 р. № 818 (далі – Наказ № 818, Порядок № 818), суб'єкти держсектора виходячи з галузевих особливостей можуть самостійно розробляти форми для відображення господарських операцій із надходження, руху та вибуття ОЗ. Такі форми мають містити обов'язкові реквізити, визначені Законом № 996 та Порядком № 818. Такі форми мають бути затверджені розпорядчим документом про облікову політику та організацію бухгалтеру.

Якщо ж в наказі про облікову політику визначено, що вибуття ОЗ оформлюється типовими формами, затвердженими Наказом № 818, то зазвичай застосовуються:

- Акт приймання-передачі основних засобів;
- Акт внутрішнього переміщення основних засобів;
- Акт списання основних засобів (часткової ліквідації);
- Акт списання групи основних засобів.

Зверніть увагу: до складу ОЗ зараховуються в тому числі й МНМА вартістю не більше 6 000 грн. (без ПДВ) та зі строком використання понад один рік (п. 3 розд. II НП(С)БОДС 121). Тому для відображення вибуття таких активів застосовуються форми, затверджені Наказом № 818.

Запаси

Типові форми обліку та списання запасів бюджетних установ та Інструкція щодо їх складання затверджені наказом Казначейства від 18.12.2000 р. № 130 і залишаються незмінними з моменту їх прийняття.

Вибуття запасів оформлюється Актом списання (типова форма № 3-2), який складається комісією, призначеною наказом керівника, у двох

примірниках: перший передається до бухгалтерії, другий – залишається у матеріально відповідальній особі, якщо інше не встановлено наказом про облікову політику.

Бухгалтерський облік

Згідно з Типовою кореспонденцією субрахунків бухгалтерського обліку для відображення опера-

цій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами, затвердженою Наказом № 1219 (далі – Типова кореспонденція № 1219), облік операцій із вибуття активів та запасів, придбаних до та після 01.01.17 р., дещо відрізняються.

Тому наведемо в таблицях блоки бухгалтерських проведення для детального опису цих нюансів (суми взято умовні).

Списання МНМА та запасів, придбаних до 1 січня 2017 року

(грн.)

№ п/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		
		Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5
МНМА				
1	Нараховано амортизацію на МНМА (50 %)	8014, 8114 «Амортизація»	1412 «Знос інших необоротних матеріальних активів»	330
2	Списано МНМА	1412	1113 «Малоцінні необоротні матеріальні активи»	660
3	Зменшено внесений капітал на 50 % загальної вартості списаних МНМА	5111 «Внесений капітал розпорядникам бюджетних коштів»	5512 «Накопичені фінансові результати виконання кошторису»	330
4	Закрито рахунок витрат у кінці звітного періоду	5511 «Фінансові результати виконання кошторису звітного періоду»	8014, 8114	330
Запаси				
1	Списано запаси	5512	15 «Виробничі запаси», 18 «Інші нефінансові активи»	1 480

Списання МНМА та запасів, придбаних після 1 січня 2017 року

(грн.)

№ п/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		
		Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5
МНМА				
1	Нараховано амортизацію на МНМА (50 %)	8014, 8114	1412	330
2	Списано МНМА	1412	1113	660
3	Зменшено внесений капітал на вартість списаних МНМА	5111	5512	660
4	Закрито рахунок витрат у кінці звітного періоду	5511	8014, 8114	330
Запаси				
1	Списано запаси	8013, 8113 «Матеріальні витрати»	15, 18	1 480
2	Закрито рахунок витрат у кінці звітного періоду	5511	8013, 8113	1 480

Слід знати: вибуття МНМА, придбаних до та після 01.01.17 р., відображається по-різному, тільки якщо не було здійснено технічне проведення. Про що йдеться?

При переході на План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом Мінфіну від 31.12.13 р. № 1203 (далі – План рахунків), із колишнього субрахунка 401 «Фонд в необоротних активах» на субрахунок 5111

було перенесено лише залишкову вартість необоротних активів. А відповідно до Порядку застосування Плану рахунків, затвердженого Наказом № 1219, на субрахунку 5111 ведеться облік формування капіталу розпорядників бюджетних коштів. При цьому:

- збільшення капіталу відображається внаслідок оприбуткування активів, закріплених на праві оперативного управління за розпорядником бюджетних коштів за рішеннями органу

управління, на суму цільового фінансування на створення (придбання) необоротних активів, виділеного з відповідного бюджету;

- зменшення капіталу – унаслідок операцій із вилучення активів за рішенням органу управління, а також віднесення до накопичених фінрезультатів вартості списаних необоротних активів, на суму яких у попередніх звітних періодах було збільшено капітал (первісну вартість необоротних активів).

Отже, для дотримання єдиного підходу до відображення в бухобліку інформації про необоротні активи керівник бюджетної установи має право прийняти рішення про здійснення одноразового технічного проведення Дт 5512 – Кт 5111 на суму зносу, нарахованого станом на 01.01.17 р. Лише після цього на субрахунку 5111 з'явиться вся інформація про первісну вартість необоротних активів, придбаних та введених в експлуатацію до чи після запровадження Плану рахунків.

Відображення інформації про вибуття в облікових регістрах

Згідно з наказом Мінфіну від 08.09.17 р. № 755 «Про затвердження типових форм меморіальних ордерів, інших облікових регістрів суб'єктів державного сектора та порядку їх складання»

облік вибуття та переміщення до інших установ, організацій та матеріально відповідальних осіб необоротних активів, до яких належать ОЗ, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи та інвестиційна нерухомість, ведеться в меморіальному ордері № 9 «Накопичувальна відомість про вибуття та переміщення необоротних активів».

Для відображення в обліку вибуття та переміщення запасів призначені:

- Меморіальний ордер № 10 «Накопичувальна відомість про вибуття та переміщення малоцінних та швидкозношуваних предметів»;
- Меморіальний ордер № 12 «Зведення накопичувальних відомостей про витрачання продуктів харчування»;
- Меморіальний ордер № 13 «Накопичувальна відомість витрачання виробничих запасів»;

Меморіальний ордер № 16 «Накопичувальна відомість позабалансового обліку» (тут ведеться облік надходження та вибуття в розрізі об'єктів позабалансового обліку як для МНМА, так і для запасів).

У деяких випадках (за результатами перевірок тощо) для обліку вибуття МНМА та запасів застосовується Меморіальний ордер № 17.

ВИСНОВКИ

Вибуття (списання) МНМА та запасів відображається в обліку з дотриманням підходів, закріплених у наказі про облікову політику. Результати вибуття оформлюються документами, передбаченими в наказі про організацію бухобліку в установі, та самостійно розробленими формами, затвердженими наказом про облікову політику. ■

РАЗОМ ЛЕГШЕ!

Безплатне відвідування бухгалтерських семінарів у вашому обласному центрі.

Дізнатись про найближчий семінар ви можете на сайті www.balance.ua/club

P